

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Credința deșartă.

Credința deșartă își trage originea din negura veacurilor, cînd neștiința era stăpîină peste întreaga omenire. Omul fără știință, nedepins a cugeta și a judeca, n'a examinat corpurile din natură, n'a cercat cauzele fenomenelor, ci, văzînd în acestea apariții supranaturale, le-a divinizat. Astfel s'a produs mulțimea zeităților în religiile păgîne și, în legătură cu acestea, mulțimea noțiunilor greșite. Fantazia păgînilor, cari se temeau de zeitățile și spiritele bune și rele, a creat mulțimea absurdităților, cari și astăzi se mai susțin sub numirea de credințe deșarte. Nici creștinismul în curs de două mii de ani, nici progresul în cultură nu le-a putut stîrpi cu desăvîrșire. Cauza trebuie s'o căutăm în credulitatea celor lipsiți de lumina științei. Omul cuminte cercetează cauza firească a fiecărui lucru și a fiecărui fenomen; cel neînvățat presupune totdeauna cauze contrare legilor firii, absurde. Omul cult cugetă, observă; cel incult fantazează și crede orbește. Cu toate acestea însă și între oamenii cu învățatură aflăm credințe deșarte, superstiții, ce-i drept nu așa de absurde ca între cei fără carte; dar oricum, tot credințe deșarte rămîn și tot prostie le putem numi. Și cu toate că recunosc absurditatea lor, cu toate că li-e rușine să le mărturisască pe față, nu se pot scăpa de ele, pentru că în etatea fragedă a copilăriei s'au infiltrat în sufletul

lor aceste absurdități, și s'au imprimat atît de adînc în spiritul accesibil copilăresc, încît nici conștiința luminată nu le mai poate șterge din suflet.

Credința deșartă este cel mai puternic și mai înverșunat vrăjmaș al adevăratei credințe și religiozității și al progresului în cultură; e o mare pedecă a desăvîrșirii morale, e distrugătoare a fericirii multora și de multe ori pricinuitoarea ruinei materiale. Deaceia datorîndu-se fiecărui om luminat este: prin mijloace corespunzătoare să caute a stîrpi credința deșartă din popor.

Lucrarea trebuie să se înceapă în familie. Părinții — chiar și dacă ar fi stăpîniți de credințe deșarte și superstiții — să se feriască a-le descoperi copiilor. Tilcuirea visurilor, cercarea viitorului din citirea în palmă, darea în cărți, în boabe, etc., credința oarbă în nenorocirea numărului 13 și a lucrului început Vineria, și alte lucruri de felul acesta, lasă urme adînci în sufletul copilului și-l fac superstițios. Nici pomenire să nu se facă de astfel de lucruri în fața copiilor pînăcînd mîntea lor nu e atît de dezvoltată, ca să poată face deosebire între lucrurile firești și contrare legilor firii. Mulți părinți nepricepuți își sparie copii, cari plîng, cu baubau, ș. a. ca să tacă. Prin aceasta în sufletul copilului se plantează frica și germenul credințelor deșarte; ba sînt nenumărate cazurile, că astfel de înfricări au pricinuit boale incurabile și chiar moarte. Po-

vestile, cari răpesc fantazia copiilor, pe cît pot fi de folositoare pentru nobilitarea sentimentelor, pe cît pot fi de primejdioase, dacă nu se aleg cu îngrijire. Strigoii, priculicii, zmeii, bălaurii, fantomele, dracii, și povestirile înfiorătoare despre alte ființe, cari n'au existat nicicînd decît numai în fantazia înflăcărată, încă formează baza credințelor deșarte.

Cînd intră copilul în școală, aduce cu sine mulțimea credințelor deșarte. Copilului nu i-se dă ocazie să le arate, și astfel învățătorul nu le poate cunoaște pe toate. Dar și școala trebuie să lupte contra vrăjmașului ascuns. Învățătorul trebuie să cunoască credințele deșarte cele mai lăpitate în popor, ca să poată porni lupta în contra lor. Învățămîntul rațional, și îndeosebi științele naturale sînt mijloace puternice, cari se pot folosi pentru stîrpirea credințelor deșarte. Științele naturale ne ofer cea mai puternică dovadă despre atotputernicia și înțelepciunea lui Dumnezeu, pedeoparte; pedealtăparte, ne învață să cercetăm și să cunoaștem legile firii, cauzele și însușirile ființelor, puterilor și fenomenelor din natură.

Un rol însemnat întru stîrpirea credințelor deșarte poate avea și biserica. Preoților li-se dă ocazie a lucra în această direcție atît în orele de catehizație cît și prin predică potrivite. E adevărat, că în religie obvin cele mai multe lucruri, cari nu pot fi cuprinse de mîntea omului, multe elemente miraculoase, pe cari trebuie să le

FOILETON.

Două legende

de Leo Tolstoi.

I.

Trupul și sufletul.

Un stăpîn avea o grădină de poame foarte frumoasă. La intrarea grădinei a pus păzitori: deadreapia un orb, deasîngă un schiop.

— Aceștia de bunăseamă nu vor lăsa în grădină niciun om și nici ei înșiși nu vor putea să mînce din poame. — Așa judecă stăpînul și intră în casa sa.

Către mezul nopții, cînd s'au aprins luminile cerului și a ieșit și luna, poamele păreau și mai frumoase decît ziua. Atunci a grăit schiopul către orb:

— Cît de frumoase sînt poamele!

— Adă-ne să gustăm din ele, — zice orbul.

— Cum să aduc? — oftă schiopul. — Ci vină să mă iați în spate și să mă duceți la pom. Apoi eu voi culege poame, și vom mînce.

Orbul a ascultat cuvîntul schiopului. Au cules poame, și s'au ospătat.

Dimineața a venit stăpînul grădinei. Păzitorii erau la locul lor, unul la dreapta intrării, celalalt la stînga; dar poamele erau culese.

— Spuneți-mi drept! Voi ați lăsat să intre hoji în grădină, — le zice stăpînul.

— Jurăm, că n'a umblat hoj în grădină, — răspund păzitorii într'un glas.

— Atunci unul dintre voi a cules poamele. Recunoașteți-vă păcatul!

— Dar, stăpîne nu vezi, că sînt schiop, — răspunde schiopul. — Nici doi pași nu pot să fac.

Stăpîne, vezi că sînt orb, — grăește orbul arătînd cu mîna spre ochii întunecați. — Cum aș putea afla calea pînă la pom?

Stăpînul însă a poruncit, că orbul să ia în spate pe schiop și să meargă la pom. Apoi a grăit:

— Așa ați făcut, ticăloșilor!

Așa e și omul. Trupul e liniștit, curat și ascultător.

— Cum aș putea să păcătuesc! — zice. — Sînt orb, nu văd ispita și nu aflu calea păcatului.

— Ear eu cum aș putea să păcătuesc! — zice sufletul. — Decînd m'am despărțit de tine, plutește în aer ca paserea.

Dar Stăpînul împreunează trupul cu sufletul și pe amîndoi îi duce la pomul vieții. Și viața se începe. În această împreunare e toată groaza, toată ispita, dar și toată bucuria.

II.

Omul.

Stăpînul a voit să creeze o ființă nouă, care să împreuneze în sine cerul și pămîntul. Dar ingerul adevărului a grăit:

— N'o creaa, căci va profana sanctuarul

tău; va umplea pămîntul de înșelăciuni și falsitate, așa, că în tot locul va stăpîni minciuna.

— N'o creaa! — s'a rugat și ingerul dreptății. — Va fi o ființă fără îndurare, care va face stricăciuni lumii întregi și se va iubi numai pe sine. Iși va astupa urechile la rugămintele altora, și nu va asculta plîngerile celor asupriți.

— Va adăpa pămîntul cu sînge, — a adaus a grăi ingerul păcii. — Toată activitatea acelei ființe va consta din omoruri: resboae vor bîntui în toate țerile și frică de moarte se va sălășlui întoate inimile.

Fața Atotputernicului se posomorî. Ființa, care avea să împreuneze în sine cerul și pămîntul, se părea deja mizerabilă și îngrozitoare. Și în voința sa vecinică se formulă hotărîrea:

— Să nu fie dară!

Atunci pășeste înaintea tronului Celui Atotputernic fiul său cel mai tinăr și mai iubit: Îndurarea. Îi încunjură genunchii părințești și se roagă:

— Crează-o totuși! Dacă toate slugile tale

o vor părăsi, — eu o voi cerceta. O voi păzi, ca să nu se abată nicicînd de pe cărarea dreptății. În sufletul ei voi trezi compătimirea și o voi învăța să fie cu îndurare față de cel slab.

Fața Celui Vecinic se însenină. Ființa, care a împreunat în sine cerul și pămîntul, fu creată și deveni chipul lui Dumnezeu. Atotputernicul suflă întrînsa suflarea sa și grăi:

— Viază! Și să ști, că ești fiul îndurării.

Așa fu creat omul.

sint mari. Se câștigă timp, se contribuie la îmbunătățirea rasei de vite, agricultorii asociați își dezvoltă facultățile intelectuale, au cheltuit de producție mai mici și dau în vinzare produse de o calitate mai bună.

Lăptăriile făcând comerț, au trebuință de o piață de desfacere. „Concurența este sufletul comerțului” și ea se manifestează prin o luptă crâncenă dată chiar între instituții legate între ele prin același interes. În organizația industriei laptelui, sindicatele sint chemate a păzi, pe cât le este cu putință, ca o concurență distrugătoare să nu se iviască între cooperative. În acest scop ele se angajază să vîndă cantitățile de unt și alte produse ale laptelui, pe care cooperativele locale nu le pot desface. *Sindicatele* bine organizate, au prăvălii în orașele mari sau recurg la alte mijloace pentru a desface în cantități mari produsele, pe cari cooperativele nu le pot desface.

Din punct de vedere economic, trebuința federațiilor se simte și mai mult. Consumatorii cer, ca laptele și derivatele lui (unt, brînză, ș. a.) să fie de calitate bună și bine preparate. Sindicatele ajută îndeplinirea acestei cerințe prin inspectorii săi, oameni de meserie, cari sfătuiesc pe directorii și pe membrii cooperativelor arătându-le cum poate ajunge a corespunde acelor cerințe.

Cooperativele agricole de cumpărare în comun sint niște asociațiuni de agricultori, cari se grupează pentru a cumpăra în comun și prin urmare în condiții mai avantajoase tot ceia ce le trebuie. Ele pot fi asociațiuni de consumație, cînd se ocupă cu cumpărarea în comun a tot ce agricultorii întrebuințază în economia lor. Scopul cooperativei agricole este de a procura membrilor, cu un preț mic și cu garanții îndestulatoare, mărfuri de calitate bună, sustrăgîndu-i astfel dela o mulțime de neajunsuri ce se ivesc, cînd ei ar trebui să-și procure singuri produsele din comerț.

Netăgăduit, că dacă și la noi, preoții și învățătorii, cunoscători ai sătenilor și nevoilor lor, vor lucra cu cuvîntul și cu fapta pentru înființarea astorfel de asociațiuni agricole, se va putea ajunge acolo, unde se găsesc aproape toate țările din apusul Europei. „Economia”.

O modestă rugare către Preoți și Învățători.

Binevoii, rogu-vă, a îndemna pe poporenii să-și dea copiii la meserii.

În Timișoara sint o mulțime de locuri vacante de ocupat astădată: la fauri (covaci), la șoncari (cîrnășari), rotari, pantofari, opincari, cojocari, croitori, tapițeri, strugari, finicheri, brutari (pecari), sîtari, morari, litografi. ș. a.

Copii, care doresc să fie primiți la covaci, rotari, morari, litografi, șoncari și opincari, trebuie să aibă cel puțin 14 ani; la celelalte meserii se primesc copii dela 12 ani în sus. Cei mai calificați și cari, afară de limba mamei, vorbesc și altă limbă, vor fi preferați.

Copii vor fi primiți pe 4 ani cu toată proviziunea. La intrare trebuie să fie îmbrăcați de acasă în veșminte civile, să aibă două rînduri de schimburi și încălțăminte, ear deacincolo — grija stăpînului.

Cu sine vor aduce numai atestat de botez. În decursul acestor doi ani din urmă am plasat aci peste 30 de copii, cei mai mulți din Ardeal. Între cei plasați mulți au cîte 2, 3, și 4 clase gimnaziale, și la timpul său vor face nației onoare cu firmele lor.

Părinții să se adreseze subscrierului, la *Timișoara Gyúrváros*, Muzslay utca 23.

Emeric Andreescu
învățător pensionat.

FELURIMI.

Minunile Fakirilor. Se știe, că fakiri din India fac să iase din pămînt o plantă în cîteva minute, să-și crească ramuri, să se acopere de frunze, apoi să se micșoreze și să dispară. Un ziar indian dă acuma un alt fapt de necrezut. Fakirul aruncă în fața lumii un ghem în nori, al cărui fir se deslășură pe o înălțime de 800—1000 de metri. Pe acest fir vertical, fakirul ordonă unui fiu al său să se suie. Băiatul se suie cu o iuțală de nedescris pe fir, acățîndu-se cu minile și cu picioarele. Apoi fakirul poruncește fiului său să se scoboare. Dar acesta refuză. Atunci fakirul minios se suie și el pe fir, cu un cuțit

în mînă. Se aude sus ceartă, și picături de sînge și bucăți de carne cad jos. Fakirul se scoboară și le acopere cu o pînă. După cîteva minute ridică pînza și băiatul apare viu, în uimirea generală a celor cari privesc. — Același ziar indian dă explicația. Un călător englez a avut idea de a lua o serie de fotografii instantanee pentru cinematograf. Mare-i fu mirarea călătorului cînd niciuna din plăcile fotografice, nu arată scenele minunei văzute de oameni, ci numai gesturi și mișcări firești. De aci rezultă, că fakirul n'a făcut nimic din ceia ce văzuseră oamenii. El a hipnotizat pur și simplu pe asistenți, ceia ce e foarte lesne pentru fakiri, dar n'a putut să hipnotizeze și ochiul aparatului fotografic și astfel acesta a înregistrat adevărul.

Mirosul corpului omenesc. Fiecare om împraștie în jurul său un miros mai tare sau mai slab. Cîni, chiar orbi, își deosebesc stăpînul după miros dintr'o suță. Mirosul acesta se află în sudoare și e mai puternic cînd ni-i cald, cînd muncim din greu, precum și în unele afecțiuni nervoase. Mai tare miroase cei cu părul roșu. După dr-ul Galopin, femeile bălăi miroase a chihlimbar sau mosc, ear cele negricioase a vioarele. El zice, că tuberculoșii dau un miros deosebit chiar dela începutul boalei. Și alte bolf pricinuesc miros deosebit. Negrii miroasă pentru Europeni a țap, ear Mongolii foarte neplăcut. Negrii și Chinezii zic, că Europeni miroase slab a stîrv. Nici laponezilor nu le place mirosul Europenilor.

CRONICA.

Examenle anuale la școalele primare rom. din protopresbiteratele gr. cat. *Oravița* și *Varadia* s'au terminat. Comisarul școl. Toma Stanca, învățător în Ticvaniul-mic, ne comunică, că învățămîntul încitva s'a mai îndreptat.

Totastfel aflăm că și în comunele gr. or. rom. *Jurjova*, *Cacova*, *Greovaș* și *Oravița-montană* sporul față de anul trecut a mai crescut. Pretutîndenea lume multă la examene. Dar nicăiri nu pătrunde publicul în a cunoaște valoarea reală a învățaturii, ci pe alocurea îmbleznește „cum știu copiii să spună lecții atît de lungi și fără nicio zmintă...” Nici dintre intelectuali nu bagă toți de seamă drilajul condamabil din școala veche. Dar ce să-i faci, dacă lumii îi place să fie înșelată! Încurînd va apare și în publicitate un raport special asupra examenelor, în care va fi combătut cu competență mehanismul omoritor, care atîta amar de vreme a nenorocit școala noastră românească!

Părintele *Vasile Mangra*, vicar episcopesc al Orăzii-mari, a fost ales *membru corespondent al Academiei române*.

Cu ocazia alegerilor supletoare de deputați preoțesți la sinodul eparhial, au fost aleși: în cercul Bozovici protopresbiterul *Alexandru P. Popovici* din Oravița, în cercul Teregova preotul *Pavel Șandru* din Teregova, ear în cercul Jebel preotul *Moise Alexiu* din Sacoșul-turcesc.

La *Comariște* a reposat bătrînul preot *Pavel Penda* în vîrstă de 70 ani. Dumnezeu să-l ierte!

La Broșteni a murit tinărul fecior *Sofron Lerma* în vîrstă de 23 ani. A suferit un timp lung de boală de pept. Decedatul a fost un mare iubitor al neamului său. În veci pomenirea lui!

Sinodul parohial din Lugoj a decis serbarea impozantă a jubileului de 150 ani dela punerea petrei fundamentale a marelui bisericii din Lugoj (1766—1916).

La 21 c. alegerea episcopului sîrbesc de Buda.

Profesorul universitar *N. Iorga* a fost expulsat din toate țările austriace. Decretul de expulzare i-s'a înmanat în gara din Ițeani cînd conducea 38 de excursioniști la Suceava pentru vizitarea ruinelor cetății și a bisericilor de acolo.

Premiile Academiei Române: 2000 lei d-nilor *Anghel și Iosif* pentru *Cometa*, *Caleidoscopul lui Mirea și Funigei*; 1500 lei d-nului *Sandu Aldea* pentru cartea *Dealungul Bărăganului*; 500 lei d-nului *Ion Adam* pentru *Constanța pitorească*; 500 lei d-nei *E. Farago* pentru *Șoapte din umbră*.

Se proiectează înființarea unei bănci noi la Logoj sub numirea „*Ancora*” cu menirea de a veni în ajutor tuturor oficianților privați și a pune bază unui fond de ajutorare. Scopul este frumos și nobil. S'a simțit trebuința unui astfel de institut pentru oficianții privați. Pentru punerea bazei acestei instituții au fost consultați mai mulți fruntași din fruntea băncilor române. Prospectul se poate vedea pe pagina 4 a foii noastre.

Esclenta revistă literară „*Ramuri*” din Craiova, are în numărul 10 (15. Mai) nuvele, schițe, poezii, însemnări, răvașe, de o frumusețe rară și de cei mai buni scriitori de azi. La fine o cronică literară, bibliografii și răspunsuri. O recomandăm cu căldură publicului românesc. Apare de 2 ori pe lună în mărime de cîte 3—4 coale de tipar pe hîrtie fină. Abonamentul anual: 9 lei. Redacția și administrația: Craiova (România), Strada Știrbei Vodă, Nr. 81.

Baronul Zepellin a voit să facă în ziua de Rosalii o călătorie, în balonul său nou și perfecționat, dela Friedrichshafen peste Württemberg, Bavaria, Saxonia, Prusia, și să descindă la Berlin. Curtea imperială, primind aviz despre apropierea balonului, aștepta la cîmpia dela Tempelhof sosirea balonului. Dar balonul n'a sosit. Benzina din balon n'a fost suficientă, pentrucă din cauza vîntului opus consumul de benzină a fost mai mare decît se credea, și balonul a suferit un accident atingînd crengile unui păr.

În hotarul Sucevei (Bucovina), mai mulți țărani săpînd pămîntul, au găsit un număr însemnat de monete românești de argint de pe timpul lui Ștefan cel Mare și al lui Petru Rareș.

Monetele de 2 fileri vor fi scoase din circulație, ear cele de 1 filer se vor bate în formă mai mărișoară. Se vor pune în circulație și bani de nikel de cîte 5 fileri.

Școala britanică de arheologie egipteană, lucrînd la Memfis, a desgroptat palatul faraonului Apries (Hoșra din Biblie), care trăia pe vremea prorocului Ieremia (629—588 în. de Chr.).

În Anglia s'a izbutit a se trimite prin telegrafia fără sîrmă muzică la depărtare de o mie de mile, foarte lămurit, deși erau turburări atmosferice. Telegrafistul apăsa clapele și le ținea atîta timp apăsat cît trebuia să dureze nota.

Societatea agronomică din România a luat inițiativa pentru ridicarea unui monument lui P. S. Aurelian.

În Octombrie a. c. se deschide la Paris un *muzeu de falsificări*, întemeat de Emile Guimet, în care se vor vedea „antichitățile” falsificate, fabricate de oameni speculanți, de prin Egipt, Persia și India.

La Berlin se pregătește ridicarea unui monument marelui istoric și filolog Mommsen.

În luna lui Martie anul viitor își va serba universitatea din Iași jubileul de 50 de ani. Senatul universitar a luat decizia a tipări un album, care să cuprindă fotografiile tuturor rectorilor și profesorilor dela înființare până azi, și un amănunțit istoric al universității.

În Petersburg a izbucnit pelîngă coleră și ciurma.

La 28 Mai c. s'a deschis la Londra congresul internațional al chimiștilor. Sint 3000 de delegați din Europa, America, Asia și Africa. E congresul cel mai mare din cîte s'au întrunit v'odată. Se vor ține lecții despre 107 chestii din chimia organică și 67 din cea anorganică.

La Sibiiu s'a așezat un monument împărătesei Maria Terezia în fațaasilului terezian rom. cat. întemeat de dînsa. Desvălirea festivă se va face Duminică la 27 I. c.

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

credem, dar nu se pot explica. Cu toate acestea, e mare deosebirea între minunile credinței și între credința deșartă. Diferința și deosebirea aceasta trebuie să o cunoască foarte bine atât copilul cât și omul matur. Se profanează curățenia religiei și sublimitatea credinței, dacă omul mai admite afară de atotputernicia lui Dumnezeu și altă putere mai presus de fire, dacă afară de înțelepciunea lui Dumnezeu mai recunoaște și alte ființe, care guvernează și stăpinesc legile naturii, dacă crede că pe lângă atotștiința lui Dumnezeu mai există și alții, care pot afla tainele viitorului. Pânăciind însă amvoanele din biserică rămân tot numai simboale ale predicii, și pânăciind biserică nu va începe să fie școala adulților, ci rămâne ceiace e și acum: o zidire, unde preoții își exerciază rolurile de actori slabi, — biserică nu numai că nu va stîrpi credința deșartă din popor, ci lucră cu rîvnă pentru lățirea și întărirea acestui rău, care numai prin adevărata religiozitate și prin luminarea poporului se poate stîrpi.

P.

Sfîrșitul Darwinismului.

Trăim într-o vreme de schimbări nespuse de mari în toate ramurile de activitate omenescă. Mare parte din clădirea măreață de cugetări ce-au înălțat oamenii de știință din veacul al 19-lea, răzimîndu-se pe speculațiile celor din veacul al 18-lea, e dărîmată. Și printre ruine vedem înălțîndu-se temelile altei clădiri, deși cam în grabă și cam cu lipsă de îngrijirea trebuitoare.

În știința biologiei, chestii despre care se credea că Darwin și ucenicii lui le-au regulat pentru todeauna, au ajuns în prada unor teorii dușmane și nelămurite. Univerșitatea dela Cambridge a serbat de curînd o sută de ani dela nașterea lui Charles Darwin, celui mai de seamă din fii săi, într'un chip vrednic de tradițiile ei. Din acest prilej a publicat un album sub titlul: „*Darwin și știința din zilele noastre*”, care cuprinde 28 de articole, în care își espun părerile cei mai însemnați oameni de știință din zilele noastre (din Anglia, Germania, Franța și America) cu privire la lucrarea lui Darwin „*Originea speciilor*”. Lucrul de căpetenie și cel mai izbitor este nepotrivirea părerilor acestor specialiști asupra tuturor chestiunilor principale. Niciunul dintre bărbaii generației mai tinere nu mai crede în ipoteza specială a lui Darwin: *selecția naturală*. Primesc *ideea evoluției speciilor*, pe care a formulat-o limpede Lamarck într'o carte publicată în anul cînd s'a născut Darwin; și ei cinstesc pe Darwin, ca pe învățatul, care cel dintîi a făcut-o să fie crezută, legînd-o cu *teoriile luptei pentru trai* pusă înainte de Hobbes și Malthus. Dar nu se folosesc de însuși darwinismul, și pentru pricină binecuvîntate. Ei muncesc să lumineze *problema fundamentală a evoluției vieții*; și aci ipoteza lui Darwin cu „selecția naturală” nu folosește.

Părerea lui Darwin era, că formele viețuitoare tind să varieze fără să putem ști de ce și că aceste schimbări întimplătoare le grupează pe nesimțite în specii hotărîte de înriurirea regulătoare a selecției naturale.

Dar s'a văzut, cu toate astea, că schimbările se întimplă cu *oarecare regulă*; de-aceia e foarte de crezut, că se *fac specii noi*, în multe cazuri, *fără luptă pentru trai* și deci *fără alegerea celui mai apt*. Lupta ce se petrece aci, dacă este vreo luptă, se petrece în celula-germene.

Pe aceste fapte au întemeiat unii biologi noi *teoria neafîrnării vieții*, în care se cuprinde o idee foarte optimistă despre lume.

Acestora le opune profesorul Loeb, — al cărui articol în cartea „*Darwin și știința din zilele noastre*” e foarte interesant, — *ipoteza originii chimice și mecanice a schimbărilor ființelor viețuitoare*. O schimbare în condițiile climaterice, de pildă, pricinuesc o turburare în compoziția chimică a apei de mare, și face ca unele organisme viețuitoare în mare să se înmulțască luînd forme deosebite. Profesorul Loeb a dovedit aceasta prin experiențe. Și e de crezut, — cum doctorul Klebs arată în articolul său „*Inriurirea mediului încunjurător asupra formelor plantelor*”, — că unele schimbări în felul de hrănire al plantei pricinuesc anumite schimbări în caracterul celulelor-germene.

De Vies, care a dat și el un articol despre „*Variații*”, unde explică foarte deslușit *teoria sa despre originea speciilor* prin „*sărituri*” *năprasnice*, nu vrea să crează că variațiile pricinuite prin schimbarea mediului încunjurător pot fi trainice. Tot de această părere e W. Bateson în articolul său „*Moștenire și variație după ideile moderne*”. Și el înlătură principiul selecției naturale.

Părerile vechi le apără numai trei veterani ai științei: August Weismann, Ernst Haeckel și E. B. Poulton, dar nu aduc nicio dovadă nouă spre a le sprijini.

Deci în adevăr am văzut sfîrșitul darwinismului. S'a descoperit un cîmp uriaș de studii și trebuie alte ipoteze călăuzitoare pentru a face harta acestui cîmp și a-l cerceta în amănunte. Nu încapă îndoială, că multe din faptele adunate și orînduite cu sîrguință de Darwin, sînt întemeiate. De fapt e mare pierdere de vieți în lume, și îndeosebi pierdere de vieți tinere; și este luptă înverșunată pentru hrană și pentru multe altele între indivizii de aceeași specie. Dar toată această luptă nu ne face să înțelegem, cum o formă viețuitoare se preface în alta. Selecția naturală, în cazul cel mai bun, se pare că poate ținea o rassă la nivelul, la care s'a urcat pe-o cale plină de taine; altcum e numai o putere oarbă, înjositoare și nimicitoare, cu totul protivnică mișcării progresive a vieții.

I G I E N Ă.

Despre furuncul sau buboi.

Nu există om, care să nu fi avut buboaie. Medicii le zic: furuncul. În oricare parte a peleii se poate forma un noduleț circumscripț, tare și cald, de mărimea unui bob de linte. Poate fi însă și mai mare, și mai mic. După cîva timp se ivește într'un punct al buboiului un loc alb și moale care e o dovadă că în afunzimea buboiului s'a format puroi. Buboiul capătă o culoare roșie închisă; locul alb se mărește, apoi se colorează în galben și în fine se pătrunde, și se golește puroiul. Dacă privim în afunzimea buboiului, vedem un dop, care constă din țesetură moartă și e încunjurat de puroi. Îl putem depărta cu ușurință prin apăsare. Rana apoi se vindecă foarte repede. Dacă dopul e mare, atunci rămîne o cicatrice. Demulteorî rămîne furunculul (buboiul) îndărăt în desvoltare. În cazul acesta, în același loc sau împrejurul aceluși loc, se formează mai mulți furunculi; și dacă nu ne îngrijim, pelea rămîne acoperită de mai multe cicatrice.

Înainte vreme medicii erau de părerea, că furunculul (buboiul) se formează cînd sîugele este stricat, și în chipul acesta corpul secernează sucurile rele. Abia sînt 30 de ani, decînd știința a arătat, că furunculul (buboiul) se formează prin pătrunderea bacteriilor puroiului în glandulele asudării, unde găsesc un loc priincios pentru desvoltarea lor. Corpul omului se apără împotriva

pătrunderii bacteriilor așa, că în locul respectiv revărsă mult sînge; deaci provine roșeața, căldura și expansiunea (întinderea peleii). Celulele albe ies din sînge și iau lupta împotriva bacteriilor. Dacă celulelor albe le succede decuvreme a omorî bacteriile, atunci buboiul nu se pătrunde, ci încetul cu încetul devine alb și se desumflă, ear locul respectiv rămîne normal. Dacă însă bacteriile sînt mai tari decît celulele albe, atunci aceste din urmă se nimicesc și se formează puroiul, care constă din zărul singelui, din celulele albe și din bacteriile puroiului. Pelea se moae prin puroi, apoi se pătrunde și astfel inimicul se depărtează din corp. Acesta e modul adevărat al vindecării buboiului (furuncului).

Cauza adevărată a formării buboiului nu e altceva decît o infecție a peleii prin bacterii. Și cel mai sănătos om poate capăta buboaie, dacă microorganismele (bacteriile) pătrund în pele. Cîcît e omul mai sănătos, cuatît mai ușor poate rezista microorganismelor. Dacă însă pelea e iritată ori bolnavă, atunci bacteriile puroiului străbat cu ușurință prin ea. Mai accesibile pentru străbarerea bacteriilor puroiului sînt locurile care, expuse frecării hainelor și asudării, se fac moi și se mînjesc. Deaceia se fac buboaie mai cu seamă pe grumaz, subsiori, pe șezut, etc. Dacă sîngele și sucurile corpului sînt alterate prin diferite morburî, atunci îi pot lipsi materiile care nimicesc bacteriile. În astfel de cazuri omul suferă mult de buboaie, și urmările pot fi chiar și tragice. De fapt oamenii grași, artritici (cu „gicht”) și diabetici, sufer de buboaie.

Să vedem din cele expuse până aci, traterea buboaelor.

Dacă se formează un buboi, trebuie să ne întărim corpul în luptă ce o duce cu bacteriile, ca să nu se formeze dopuri și să nu rămînă cicatrice. Cu ajutorul medicamentelor antiseptice se pot omorî bacteriile. Se pot face comprese se pot omorî bacteriile, cum e acidul carbolic, lysolul, alcoolul, rachiul; însă acestea nu pătrund destul de afund în pele. Medicament pentru a muia pelea este acidul salicilic. Dacă tăiem o bucată de emplastru de acid salicilic de mărimea buboiului, și o așezăm pe buboi, — acesta se împrăștie și formează puroi puțin, dar țesutura nu moare; se vindecă repede și nu se formează cicatrice.

În timpul din urmă au aflat medicii, că emplastrul mercuru-carbolic e cel mai bun medicament în contra buboiului. Îndatăce observăm că în vr'o parte a peleii începe a se forma un buboi, tăiem o bucată de emplastru mercuru-carbolic de mărimea buboiului și-l așezăm — fără a face vreo găuriță pentru scurgerea puroiului — pe buboi. E bine ca și noaptea să punem comprese calde. În a treia sau a patra zi, după așezarea emplastrului, buboiul se moae. Dop nu se formează, ci numai puțin puroi, pe care-l delăturăm apăsînd puțin buboiul. Apoi spălăm pelea cu apă călduță, și așezăm de nou o bucată de emplastru, pe care o purtăm cîteva zile, până se vindecă.

Lucrul principal, pentru împedecarea buboaelor, e curățenia. Dacă se produc buboaie în anumite locuri, trebuie să cercetăm, nu cumva frecarea hainelor este cauza. Gulerile căneșilor înguste sau gulerul rău croit al paltonului, iritînd pelea grumazului, adesea sînt cauza buboaelor.

Cîteodată se formează multe buboaie unul lîngă altul, la oameni sănătoși. Inflamarea se întinde și produce mult puroi. Buboiul se gangrenescează și se formează carbuncul, care, în puține zile, poate produce moartea. Deaceia trebuie să fim cu mare băgare de seamă, și îndatăce se lătesc două buboaie, să cerem sîatul medicului, căci laicul nu e în stare a judeca natura boalei care poate avea și urmări fatale.

Dr. I. Fometescu.

ECONOMIE.

Asociațiuni de interes agricol.

Este o țară mică în apusul civilizat numită *Belgia*, în care economia progesează cu pași mari și repezi. Preoții, învățătorii, agronomii și veterinarii, înțelegîndu-și chemarea ca factori luminați în mijlocul sătenilor, au dat mîna unii cu alții pentru a organiza diferite asociații de interes economic. Astfel de asociații sînt *lăptăriile cooperative*, *sindicatul de lăptărit*, și *cooperativele de cumpărare în comun*.

Scopul și foloasele unei lăptării cooperative

sint mari. Se câștiga timp, se contribuie la îmbunătățirea rasei de vite, agricultorii asociați își dezvoltă facultățile intelectuale, au cheltuieli de producție mai mici și dau în vânzare produse de o calitate mai bună.

Lăptăriile făcând comerț, au trebuință de o piață de desfacere. „Concurența este sufletul comerțului” și ea se manifestează prin o luptă crâcnă dată chiar între instituții legate între ele prin același interes. În organizația industriei laptelui, sindicatele sint chemate a păzi, pe cât le este cu putință, ca o concurență distrugătoare să nu se iviască între cooperative. În acest scop ele se angajază să vîndă cantitățile de unt și alte produse ale laptelui, pe care cooperativele locale nu le pot desface. *Sindicatele* bine organizate, au prăvălii în orașele mari sau recurg la alte mijloace pentru a desface în cantități mari produsele, pe cari cooperativele nu le pot desface.

Din punct de vedere economic, trebuința federațiilor se simte și mai mult. Consumatorii cer, ca laptele și derivatele lui (unt, brînză, ș. a.) să fie de calitate bună și bine preparate. Sindicatele ajută îndeplinirea acestei cerințe prin inspectorii săi, oameni de meserie, cari sfătuiesc pe directorii și pe membrii cooperativelor arătîndu-le cum poate ajunge a corespunde acelor cerințe.

Cooperativele agricole de cumpărare în comun sint niște asociațiuni de agricultori, cari se grupează pentru a cumpăra în comun și prin urmare în condiții mai avantajoase tot ceia ce le trebuie. Ele pot fi asociațiuni de consumație, cînd se ocupă cu cumpărarea în comun a tot ce agricultorii întrebuintează în economia lor. Scopul cooperativelor agricole este de a procura membrilor, cu un preț mic și cu garanții îndestulătoare, mărfuri de calitate bună, sustrăgîndu-i astfel dela o mulțime de neajunsuri ce se ivesc, cînd ei ar trebui să-și procure singuri produsele din comerț.

Netăgăduit, că dacă și la noi, preoții și învățătorii, cunoscători ai sătenilor și nevoilor lor, vor lucra cu cuvîntul și cu fapta pentru înființarea astorfel de asociațiuni agricole, se va putea ajunge acolo, unde se găsesc aproape toate țările din apusul Europei.

„Economia”.

O modestă rugare către Preoți și Învățători.

Binevoii, rogu-vă, a îndemna pe poporeni să-și dea copii la meserii.

În Timișoara sint o mulțime de locuri vacante de ocupat astădată: la fauri (covaci), la șoncari (cîrnățari), rotari, pantofari, opincari, coșocari, croitori, tapițeri, strugari, tincheri, brutari (pecari), sitari, morari, litografi. ș. a.

Copii, care doresc să fie primiți la covaci, rotari, morari, litografi, șoncari și opincari, trebuie să aibă cel puțin 14 ani; la celelalte meserii se primesc copii dela 12 ani în sus. Cei mai calificați și cari, afară de limba maicii, vorbesc și altă limbă, vor fi preferiți.

Copii vor fi primiți pe 4 ani cu toată proviziunea. La intrare trebuie să fie îmbrăcați de acasă în veșminte civile, să aibă două rînduri de schimburi și încălțăminte, ear deacineolo — grija stăpînului.

Cu sine vor aduce numai atestat de botez.

În decursul acestor doi ani din urmă am plasat aci peste 30 de copii, cei mai mulți din Ardeal. Între cei plasați mulți au cîte 2, 3, și 4 clase gimnaziale, și la timpul său vor face nației onoare cu firmele lor.

Părinții să se adreseze subscrisului, la *Timișoara Gyárvaros*, Muzslay utca 23.

Emeric Andreescu
învățător pensionat.

FELURIMI.

Minunile Fakirilor. Se știe, că fakirii din India fac să iasă din pămînt o plantă în cîteva minute, să-și crească ramuri, să se acopere de frunze, apoi să se micșoreze și să dispară. Un ziar indian dă acuma un alt fapt de necrezut. Fakirul aruncă în fața lumii un ghem în nori, al cărui fir se desfășură pe o înălțime de 800—1000 de metri. Pe acest fir vertical, fakirul ordonă unui fiu al său să se suie. Băiatul se suie cu o iuteală de nedescris pe fir, acățîndu-se cu minile și cu picioarele. Apoi fakirul poruncește fiului său să se scoboare. Dar acesta refuză. Atunci fakirul minios se suie și el pe fir, cu un cuțit

în mînă. Se aude sus ceartă, și picături de sînge și bucăți de carne cad jos. Fakirul se scoboară și le acopere cu o pînză. După cîteva minute ridică pînza și băiatul apare viu, în uimirea generală a celor cari privesc. — Același ziar indian dă explicația. Un călător englez a avut ideea de a lua o serie de fotografii instantanee pentru cinematograf. Mare-i fu mirarea călătorului cînd niciuna din plăcile fotografice, nu arată scenele minunei văzute de oameni, ci numai gesturi și mișcări firești. De aci rezultă, că fakirul n'a făcut nimic din ceia ce văzuseră oamenii. El a hipnotizat pur și simplu pe asistenți, ceia ce e foarte lesne pentru fakiri, dar n'a putut să hipnotizeze și ochiul aparatului fotografic și astfel acesta a înregistrat adevărul.

Mirosul corpului omenesc. Fiecare om împrăstie în jurul său un miros mai tare sau mai slab. Cîini, chiar orbi, își deosebesc stăpînul după miros dintr'o suță. Mirosul acesta se află în sudoare și e mai puternic cînd ni-i cald, cînd muncim din greu, precum și în unele ațitări nervoase. Mai tare miroase cei cu părul roșu. După dr-ul Galopin, femeile bălăi miroase a chihlimbar sau mosc, ear cele negricioase a vioarele. El zice, că tuberculoșii dau un miros deosebit chiar dela începutul boalei. Și alte boli pricinuesc miros deosebit. Negrii miroasă pentru Europeeni a țap, ear Mongolii foarte neplăcut. Negrii și Chinezii zic, că Europeenii miroase slab a stîrv. Nici laponezilor nu le place mirosul Europeenilor.

CRONICA.

Examenle anuale la școalele primare rom. din protopresbiteratele gr. cat. *Oravița* și *Varadia* s'au terminat. Comisarul școl. Toma Stanca, învățător în Tievaniul-mic, ne comunică, că învățămîntul încîtva s'a mai îndreptat.

Totastfel aflăm că și în comunele gr. or. rom. *Jurjova*, *Cacova*, *Greovaș* și *Oravița-montană* sporul față de anul trecut a mai crescut. Pretutindenea lume multă la examene. Dar nicăiri nu pătrunde publicul în a cunoaște valoarea reală a învățaturii, ci pe alocurea îmbleznește „cum știu copii să spună lecții atît de lungi și fără nicio zmintă...” Nicî dintre intelectuali nu bagă toți de seamă drilajul condamabil din școala veche. Dar ce să-i faci, dacă lumii îi place să fie înșelată! Încurînd va apare și în publicitate un raport special asupra examenelor, în care va fi combătut cu competență mehanismul omorîtor, care atîta amar de vreme a nenorocit școala noastră românească!

Părintele *Vasile Mangra*, vicar episcopesc al Orăzii-mari, a fost ales *membre corespondent al Academiei române*.

Cu ocazia alegerilor supletoare de deputați preotești la sinodul eparhial, au fost aleși: în cercul Bozovici protopresbiterul *Alexandru P. Popovici* din Oravița, în cercul Teregova preotul *Pavel Sandru* din Teregova, ear în cercul Jebel preotul *Moise Alexiu* din Sacoșul-turcesc.

La *Comorîște* a reposat bătrînul preot *Pavel Penda* în vîrstă de 70 ani. Dumnezeu să-l ierte!

La Broșteni a murit tinărul fecior *Sofron Lerma* în vîrstă de 23 ani. A suferit un timp lung de boală de pept. Decedatul a fost un mare iubitor al neamului său. În veci pomenirea lui!

Sinodul parohial din Lugoj a decis serbarea impozantă a jubileului de 150 ani dela punerea petrei fundamentale a marelui bisericii din Lugoj (1766—1916).

La 21 c. alegerea episcopului sîrbesc de Buda.

Profesorul universitar *N. Iorga* a fost expulsat din toate țările austriace. Decretul de expulsare i-s'a înmanat în gara din Ițani cînd conducea 38 de excursioniști la Suceava pentru vizitarea ruinelor cetății și a bisericilor de acolo.

Premiile Academiei Române: 2000 lei d-nilor *Anghel* și *Iosif* pentru *Cometa*, *Caleidoscopul lui Mirea* și *Funișei*; 1500 lei d-nului *Sandu Aldea* pentru cartea *Dealungul Bărăganului*; 500 lei d-nului *Ion Adam* pentru *Constanța pitorească*; 500 lei d-nei *E. Farago* pentru *Șapte din umbră*.

Se proiectează înființarea unei bănci noi la Logoj sub numirea „*Ancora*” cu menirea de a veni în ajutor tuturor oficianților privați și a pune bază unui fond de ajutorare. Scopul este frumos și nobil. S'a simțit trebuința unui astfel de institut pentru oficianții privați. Pentru punerea bazei acestui institut au fost consultați mai mulți fruntași din fruntea băncilor române. Prospectul se poate vedea pe pagina 4 a foii noastre.

Esclenta revistă literară „*Ramuri*” din Craiova, are în numărul 10 (15. Mai) nuvele, schițe, poezii, însemnări, răvașe, de o frumusețe rară și de cel mai bun scriitor de azi. La fine o cronică literară, bibliografii și resunsuri. O recomandăm cu căldură publicului românesc. Apare de 2 ori pe lună în mărime de cîte 3—4 coale de tipar pe hîrtie fină. Abonamentul anual: 9 lei. Redacția și administrația: Craiova (România), Strada Știrbei Vodă, Nr. 81.

Baronul Zepellin a voit să facă în ziua de Rosalii o călătorie, în balonul său nou și perfecționat, dela Friedrichshafen peste Württemberg, Bavaria, Saxonia, Prusia, și să descindă la Berlin. Curtea imperială, primind aviz despre apropierea balonului, aștepta la cîmpia dela Tempelhof sosirea balonului. Dar balonul n'a sosit. Benzina din balon n'a fost suficientă, pentru că din cauza vîntului opus consumul de benzină a fost mai mare decît se credea, și balonul a suferit un accident atingînd crengile unui pâr.

În hotarul Sucevei (Bucovina), mai mulți țărani săpînd pămîntul, au găsit un număr însemnat de monete românești de argint de pe timpul lui Ștefan cel Mare și al lui Petru Rareș.

Monetele de 2 fileri vor fi scoase din circulație, ear cele de 1 filer se vor bate în formă mai mărișoară. Se vor pune în circulație și bani de nickel de cîte 5 fileri.

Școala britanică de arheologie egipteană, lucrînd la Memfis, a desgropat palatul faraonului Apries (Hoșra din Biblie), care trăia pe vremea prorocului Ieremia (629—588 în. de Chr.)

În Anglia s'a izbutit a se trimite prin telegrafia fără sîrmă muzică la depărtare de o mie de mile, foarte lămurit, deși erau turburări atmosferice. Telegrafistul apăsa clapele și le ținea atîta timp apăsată cît trebuia să dureze nota.

Societatea agronomică din România a luat inițiativa pentru ridicarea unui monument lui P. S. Aurelian.

În Octombrie a. c. se deșchide la Paris un *muzeu de falsificări*, întemeat de Emile Guimet, în care se vor vedea „anticitățile” falsificate, fabricate de oameni speculanți, de prin Egipt, Persia și India.

La Berlin se pregătește ridicarea unui monument marelui istoric și filolog Mommsen.

În luna lui Marte anul viitor își va serba universitatea din Iași jubileul de 50 de ani. Senatul universitar a luat decizia a tipări un album, care să cuprindă fotografiile tuturor rectorilor și profesorilor dela înființare pînă azi, și un amănunțit istoric al universității.

În Petersburg a izbucnit pelingă coleră și ciurma.

La 28 Mai c. s'a deșchis la Londra congresul internațional al chimiștilor. Sint 3000 de delegați din Europa, America, Asia și Africa. E congresul cel mai mare din cîte s'au întrunit vr'odată. Se vor ține lecții despre 107 chestii din chimia organică și 67 din cea anorganică.

La Sibiiu s'a așezat un monument împărătesei Maria Terezia în fața asilului terezian rom. cat. întemeat de dinsa. Desvălirea festivă se va face Duminică la 27 I. c.

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

PROSPECT

dela emisiunea a III. de acții la „Sentinela“ institut de economii și credit ca societate pe acții în Satul-nou.

I. Adunările generale ordinare din 21. Februar 1907 și 26. Februar 1909 pentru ridicarea capitalului social la 400.000 Coroane, au autorizat direcțiunea institutului să facă emisiune nouă de acții conform §-lui 26, p. 9 din statute, susținându-se scopul și principiile fundamentale stabilite în statute.

II. Valoarea nominală a unei acții din această emisiune se stabilește în 100 Coroane. Capitalul social în urma acestei emisiuni va fi Cor. 400.000, dar dacă se va subscrie mai mult, adunarea generală are dreptul de a stabili capitalul de acții la o sumă și mai mare divizibilă prin 10.000. Acționarii actuali au dreptul până la 1. Septembrie 1909 să opteze cu 5 acții vechi la o acție nouă cu prețul de 110 Coroane. Restul nesubscris în modul acesta se rezervă pentru acționari și neacționari până la 1. Octombrie 1909, cu prețul de 112 Coroane de acție.

III. La subscriere se plătește din valoarea nominală la cassa institutului 10% și agiul (10 resp. 12 Coroane). Din venitul de agiu se acoper spesele de tipar și de timbre la acțiunile acestei emisiuni, iar restul se transpune în fondul de rezervă. 20% din capitalul de acții se plătește până la 1. Decembrie 1909, iar restul în rate lunare de 10% cu începere din 1. Ianuar 1910.

IV. Acționarii acestei emisiuni primesc 5% interese după ratele solvite dela ziua solvirei, iar din 1911 primesc dividendă egală cu cea dela acțiunile din emisiunile anterioare.

V. Convocarea adunării generale pentru stabilirea capitalului social ridicat în sensul acestui prospect se va publica în „Drapelul“, „Revista Economică“ și „Lupta“. Satul-nou (Réva-Ujfalú), la 7. Mai 1909.

Direcțiunea

dela „Sentinela“ institut de economii și credit ca societate pe acții.

Vila „Dănilă Valușescu“ Herkulesfürdő—Băile-erculane.

Vilă de primul rang pentru familii și pentru persoane particulare. Întocmiri moderne cu cel mai mare confort.

Vila aceasta, situată pe țărmul drept al Cernei, în fața vîrfului Domogled ofere vederea cea mai frumoasă.

Clădire nouă, uscată, situată în fața soarelui. Apaduct în toate coridoarele.

Serviciu culant. Liniște mare. Cea mai mare curățenie pe lângă prețurile cele mai moderate. În lunile **Maî, Iunie, Septembrie și Octombrie** sînt prețurile următoare:

1 odaie cu 1 pat del. cor. 1:20—2:00
1 odaie cu 2 paturi del. cor. 2:40—3:00

În sezonul principal, adică în lunile **Iulie și August:**

1 odaie cu un pat del. cor. 2:40—3:20
1 odaie cu 2 paturi del. cor. 4.—, 5.— și 6.—

Fără a cruța spese și osteneală am introdus în vilă toate inovațiunile în domeniul igienei moderne, ca vila să corăspundă tuturor cerințelor.

Apaductele și canalizările sînt întocmite cu cea mai mare îngrijire și sînt supravegiate în modul cel mai perfect.

Odăile, în urma fiecărui oaspe, se desinfecțiază cu formalin; astfel fiecare primește odaie absolut curată.

Fiecare oaspe e poftit a se convinge despre situația frumoasă și sănătoasă a vilei, despre comoditatea și întocmirea cu tot confortul odăilor, precum și despre curățenia cea mai perfectă și despre serviciul cel mai exact.

Cu tot respectul:

Petru Valușescu

proprietar.

10-5

Orologiu cu lanț

13-1 gratis

pentru fiecare om.

Ca să facem cunoscută firma noastră precum și noile oroloage de buzunar pentru domni și pentru dame, trimitem fiecăruia un orologiu admirabil cu lanț și catalogul nostru ilustrat, dacă ni-se trimite 1 coroană (se poate și în marce postale) pentru spese. Scrie numai de rit la firma de oroloage **HEINRICH WEISS, Wien, 99 Postfach.**

Casa Nr. 291

din Oravița-mont. (strada principală) se dă în schimb pentru o altă casă care are grădină (în Oravița-mont. orî rom.), sau se vinde din mîna liberă.

A se întreba la proprietarul

Iosif Crenian.

x-4

Gratis!!
5000 de oroloage cu lanț.

Gratis!

Gratis!

Pentru reclame pe seama noilor oroloage jubilarie ale noastre pelingă lăjirea catalogului ilustrat, fiecare poate căpăta gratis un astfel de orologî Anker-Remontoir nou și extrafin de argint, cu lanț. — Trimite-ne deci adresa D-Tale, și 1 coroană (chiar și în marce postale) pentru porto și spese, la: **Uhren-Exporthaus Schwartz, Wien, XVII/1 Postfach.** 5-3 Cu rambursă costă 1.70 cor.

Curs de limba franceză.

Avizez și pe calea aceasta publicul inteligent din Oravița și jur, că am deschis în locuința mea (Casa Moldovan)

un curs de limba franceză.

Sînt născută în Franța și garantez instrucție solidă, cu prețuri moderate, și pentru domnișoare singuratică, și în grupuri.

Cu distinsă stimă

Anne Marie Arthand.

x-2

PROSPECT.

1. Subt firma „Ancora institut de efecte societate pe acții“, ungurește: „Ancora értékpapir-intézet részvénytársaság“, nemțește: „Ancora Effekten-Anstalt-Actien-Gesellschaft“, înființăm pe timp de 50 ani un institut, societate pe acții, care să se ocupe exclusiv numai cu cumpărarea și vinderea pe rate a tuturor lozurilor și tuturor efectelor rentabile.

2. Scopul institutului este de a veni în ajutor tuturor oficianților privați spre a-și putea acvira efecte — unica avere a funcționarilor — pe lângă cele mai avangioase condiții, precum și a pune baza unui fond de ajutorare, proprietatea acționarilor.

3. Acționarii au favorul, că solvesc cu 5% mai puține interese după efectele cumpărate de ei pe rate.

4. Imprumuturi personale nu va acorda, va da însă 75% din valoarea nominală a efectelor lombardate, ear la cele cotate la bursă 75% din cursul zilei pe lângă un etalon mai mare cu 30% decît al băncii de emisiune.

5. Capitalul societar se fixează deocamdată la suma de 20.000 cor. în 400 acții à 50 cor. Adunarea generală de constituire poate urca respective reduce capitalul până la suma subscrisă.

6. Sediul se propune Lugojul. Adunarea generală de constituire prin majoritate absolută poate decide și alt oraș ca sediu.

7. Terminul de subscriere se fixează pe 7. Iulie 1909. Subscrierile se pot face în persoană sau prin plenipotențiați.

8. La subscriere se solvesc 10% (5 cor.) de acție plus 4 coroane taxă de înscriere (2 coroane la fondul de rezervă, ear 2 coroane la spese de fondare). Până la adunarea de constituire — care va avea loc în ziua Congresului Funcționarilor din vara aceasta — sînt a se solvi încă 20% (10 cor.) de acție, ear restul în rate lunare succesive tot cîte 5 cor. de acție.

9. Plătirea ratelor până la adunarea generală de constituire se poate face la următorii domni: **Romul Dimboi**, contabil la „Poporul“ în Lugoj, **Vasile Babi**, funcționar la „Bihoreana“ în Nagy-Várad, **Simeon Popescu**, contabil la „Plugarul“ în Kákova (Krassó-Szörény) și **Leontin Pușcariu**, contabil la „Vatra“ în Kolozsvar.

10. Publicațiunile oficioase se fac în „Revista Economică“ din Sibiu.

11. Cînd punem bază acestui institut menit să aperse interesele celor aproape 600 oficianți de bancă români, am consultat mai mulți fruntași dela cîrma institutelor noastre și că nu au putut să subscrie prospectul, e pedeca depărtării.

Garanța pentru prosperarea institutului nostru ne-o dau oficianții dela cele aproape 200 institute românești, cari în cercul cunoscuților și clientelei lor vor face propagandă explicîndu-le efectele și importanța lor după îndrumările primite din centru, cari se vor face după cele mai ușoare și mai moderne sisteme existente.

Kákova, în Aprile 1909.

Fundatorii:

Simeon Popescu (Kákova) **Romul Dimboi** **Leontin Pușcariu** **Vasile Babi**